

Lotin tilida tibbiyot ta'limida talabalarni klinik terminlar orqali professional ko'nikmalarini rivojlantirish

*Jo'rayeva Mastura Tojixakim qizi,
o'qituvchi,
Farg'ona jamoat salomatligi tibbiyot institute
m.juraeva@mail.ru*

Annotatsiya. Ushbu maqolada Lotin tili tibbiyot sohasida xalqaro aloqalarni ta'minlash va tibbiy terminologiyani tushunish uchun muhim vositaligi haqida so'z boradi. Tibbiyotda Lotin tili ko'plab tibbiy atamalar, shu jumladan, anatomiya, fiziologiya, farmakologiya va patologiya kabi sohalarda asosiy manba sifatida xizmat qiladi. Tibbiyot talabalari uchun Lotin tili orqali klinik terminlarni o'zlashtirish, ularning professional ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim o'rin tutadi. Quyida, ushbu mavzuga oid adabiyotlar va ilmiy manbalar bilan batafsil tushuntirilgan.

Kalit so'zlar: tibbiyot, yurak, buyurak, anatomiya, fiziologiya, patologiya, professional, farmakologiya, klinik.

Развитие профессиональных навыков студентов с помощью клинических терминов в медицинском образовании на латыни

*Жураева Мастура Тожихаким кизи,
преподаватель,
Ферганский медицинский институт общественного здоровья
m.juraeva@mail.ru*

Аннотация. В данной статье рассматривается значение латыни как важного инструмента международного общения в сфере медицины и понимания медицинской терминологии. В медицине латынь служит основным источником многих медицинских терминов, включая анатомию, физиологию, фармакологию и патологию. Для студентов-медиков усвоение клинических терминов на латыни важно для развития их профессиональных навыков. Ниже это подробно объясняется с помощью литературы и научных источников по этой теме.

Ключевые слова: лекарство, сердце, рецепт, анатомия, физиология, патология, профессиональная, фармакология, клиническая.

Development of professional skills of students through clinical terms in medical education in Latin

*Juraeva Mastura Tojixakim kizi,,
m.juraeva@mail.ru
lecturer,
Fergana medical institute of public health*

Annotation. This article discusses the importance of Latin as a means of ensuring international relations and understanding medical terminology in the field of medicine. In medicine, Latin serves as the main source of many medical terms, including anatomy, physiology, pharmacology, and pathology. For medical students, mastering clinical terms through Latin plays an important role in developing their professional skills. Below is a detailed explanation of this topic with literature and scientific sources.

Keywords: *medicine, heart, prescription, anatomy, physiology, pathology, professional, pharmacology, clinical.*

Jahon tajribasi shuni ko'rsatmoqdaki, har tomonlama rivojlangan innovasion tizimga ega mamlakatlardagina innovasiya jarayonlari samarali amalga oshirilib, texnologiyalar va boshqa ilm talab mahsulotlar tijoratlashtirilmogda. Bu jarayonda davlatning ishtiroki, iqtisodiyotning Real sektori va etakchi kompaniyalarning innovasiya faoliyatini qo'llab-quvvatlashi muhim ahamiyatga egadir. Demak, ilm-fan, texnika, ishlab chiqarish va texnologiyaning rivojlanishi ta'lim tizimida ham tub o'zgarishlar sodir bo'lishiga olib keladi. Ta'lim tizimining modernizasiyasi davlat va jamiyat malakali kadrlarga, shaxsning esa sifatli ta'lim olishga bo'lgan ehtiyojlaridan kelib chiqqan holda ro'y beradi. Ta'lim amaliyotida pedagogik texnologiyalarning qo'llanilishi ta'lim tizimi modernizasiyasining tarkibiy elementi hisoblanadi. Zamonaviy sharoitda ta'lim-tarbiya jarayonlarini texnologiyalashtirish kam kuch va vaqt sarflagan holda kutilayotgan natijani qo'lga kiritishga imkon beradi, o'qitish sifatini yaxshilab, samaradorligini oshiradi.

Ma'lumki, mamlakatimiz taraqqiyoti va kelajagi ta'lim-tarbiya, shuningdek, tibbiyot sohasida yuqori samaradorlikka erishishga, ayniqsa, jahon ta'limi talablari bilan mosligi, amaliy hayotdagi o'rnini qay darajada topayotganligiga bog'liq. "Shu ma'noda bo'lajak o'qituvchilar zimmasiga qo'yiladigan yangi pedagogik tafakkumi shakllantirish vazifasi zamonaviy pedagogika fanining mazmun-mohiyatini tashkil etadi, shuningdek, jamiyat oldida milliy maktab modelini yaratish, milliy ta'lim tizimini, uning mazmunini jahon tajribasi mezonlariga mos davlat standartlari asosida yaratish vazifasini hal etish ham milliy pedagogikamizning zimmasiga yuklatiladi"(Hasanboyev, 2016, 35b.).

Fikrimizcha, tibbiyot sohasida ta'lim olish jarayoni talabalar uchun murakkab va mas'uliyatli bir davrni anglatadi. Chunki hozirgi zamon tibbiy terminlari – keng qamrovli va murakkab terminlardan iboratdir. Bunda bir necha ming yillik so'zlar va birikmalar to'plamidan iborat bo'lib, tibbiy va biologik terminlarda ko'p asrlik an'analarni lotin tilining ishlatilishida alohida ahamiyatga ega. Talabalar tibbiyot tilini o'zlashtirishi uchun tibbiyot va tibbiy terminlarga oid o'quv bazasini yaratishi, fanga oid ko'nikma va malakasini shakllantirishi lozim. "Bu borada avvalo, yoshlarning tibbiy madaniyatga ega bo'lish zaruriyatini anglashi va unga qat'iyat, o'ziga ishonch va mas'uliyat bilan yondashib, tibbiy bilimlarni o'zlashtirishga jiddiy e'tibor berishi, tibbiy faoliyatning nazariyasi va amaliyoti bilan chuqurroq tanishishi, bilimlarni hayot va amaliyot bilan bog'lay olishi zarur. Tibbiy ta'limning boshqa ta'lim turlaridan farqi, bunda nafaqat nazariy bilim balki shifokor tajribasi, amaliy ko'nikmalar talabalarga singdiriladi"[Atabayeva, 2023].

Tibbiyotga oid fanlarni o'qitish, nafaqat nazariy bilimlarni egallash, balki klinik terminologiyaga oid bilimlarni to'g'ri tushunish va foydalanishni ham o'z ichiga oladi. Bu jarayonda lotin tili, tibbiyotning asosiy asoslarini, anatomiya, fiziologiya, farmakologiya, diagnostika, va davolash usullarini o'rganishda muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, lotin tilida ishlatiladigan terminlar talabalar uchun o'z sohasidagi bilimlarni aniq va tushunarli ifodalashda yordam beradi.

Fan, texnika va sanoat sohasida muvaffaqiyatli ish olib mutaxassis uchun terminlar mohiyatini maxsus leksika, yoki boshqacha aytganda terminologiyani to'g'ri tushunishi hamda undan to'g'ri foydalanishi zarur. Termining (lot. terminus – chegara) asosiy vazifasi ilmiy tushunchani faqat o'ziga xos ifodalashdan iborat. Termin sifatida alohida yakka so'z (organizm, hujayra, organ, gen, kasallik, appenditsit, fluorografiya) bilan bir qatorda so'z birikmasi (ko'krak qafasi, ensa suyagi, gipertonik kasallik, sanitar ishlov berish, radiatsion gigiyena) ham bo'lishi mumkin. Kundalik hayotda ishlatiladigan adabiy tilning ommabop so'zlaridan farqli o'laroq terminlarda ilmiy va ilmiy-texnik tushunchalar ifodalanadi. Ilmiy tushuncha o'zining ilmiy nazariy xulosalar mahsuliligi, ma'lum bir ilmiy nazariya, bilimlar ilmiy tizimi fragmentini aks ettirishi bilan ajralib turadi.

1. Lotin Tilining Tibbiyotdagi o'rni

Lotin tili tibbiyot sohasida ko'plab terminlarning asosiy manbai hisoblanadi. U asosan tibbiyot sohasida xalqaro til sifatida qabul qilingan bo'lib, asrlar davomida ishlatilgan. Lotin tili o'zining

aniqligi, oddiyligi va ixtisoslashgan terminologiyasini yaratishda foydalidir. Tibbiyotda ko‘plab terminlar, ayniqsa anatomiya va farmakologiya sohaslarida, lotincha so‘zlar orqali shakllantirilgan.

2. Klinik Terminlarning Ahmiyati

Klinik terminlar tibbiyotda bemorlarni tashxislash va davolash jarayonida qo‘llaniladi. Bu terminlar nafaqat tibbiyot mutaxassislari o‘rtasida to‘g‘ri muloqot va hamkorlikni ta‘minlaydi, balki diagnostika va davolash jarayonlarida aniqlikni oshiradi. Lotin tili orqali shakllangan klinik terminlar shifokorlarga bir xil tibbiy holatlarni har xil mamlakatlar va tillarda tushunishga yordam beradi.

3. Talabalarni Klinik Terminlar Orqali Rivojlantirish

Tibbiyot talabalari uchun lotin tilini va klinik terminlarni o‘rganishning bir necha asosiy afzalliklari mavjud:

- **Terminologik aniqlik:** Lotin tili tibbiyotda ishlatiladigan atamalarni aniqlik bilan belgilashga yordam beradi. Masalan, anatomiya sohasida organlarning nomlari (musculus, arteria, vena) lotin tilida aniq va tushunarli ko‘rsatiladi.

- **Ixtisoslashgan bilimlarni rivojlantirish:** Talabalar, lotin tilidagi terminlarni o‘rganish orqali tibbiyotning har bir sohasiga oid chuqurroq tushunchalarga ega bo‘ladilar.

- **Interdisipliner muloqot:** Klinik terminlar orqali talabalar boshqa mutaxassislar bilan samarali muloqot qilishi mumkin, bu esa diagnostika va davolash jarayonini osonlashtiradi.

- **Xalqaro o‘zaro aloqalar:** Lotin tilida ishlatiladigan terminologiya tibbiyot sohasida xalqaro hamkorlikni ta‘minlashga yordam beradi, shuningdek, ilmiy adabiyotlarda ko‘plab maqolalar lotincha terminlar bilan yoziladi.

4. Professional Ko‘nikmalarni Rivojlantirish

Klinik terminologiyani o‘rganish, talabalar uchun quyidagi professional ko‘nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi:

- **Analitik tafakkur:** Lotin tilidagi terminlar va ularning ma‘nolarini to‘g‘ri tushunish talabalarni analitik fikrlashga undaydi. Bu esa diagnostika va davolashda aniq qarorlar qabul qilishda muhimdir.

- **Klinik ko‘nikmalar:** Terminlarni bilish, talabalarni klinik muhitda ishlashga tayyorlaydi. Ular tibbiyot amaliyotida, masalan, bemorlarni tekshirishda, tibbiy hisobotlar yozishda va jismoniy ko‘riklarni o‘tkazishda kerakli so‘zlarni ishlatishni o‘rganadilar.

- **Axloqiy mas‘uliyat:** Tibbiyotda terminlarni to‘g‘ri ishlatish, shifokorlar va bemorlar o‘rtasida to‘g‘ri va aniq muloqotni ta‘minlaydi. Bu o‘z navbatida bemorning xavfsizligini va tibbiy xizmatlarning sifatini oshiradi.

5. Lotin Tilida Ta‘limning Usullari

Lotin tilini o‘qitishda turli usullardan foydalanish mumkin:

- **Amaliy mashg‘ulotlar:** Klinik terminlarni o‘zlashtirish uchun talabalar amaliy mashg‘ulotlarga jalb qilinadi. Masalan, tibbiy protokollarni o‘rganish, patologik holatlarni tahlil qilish va diagnostik protseduralar.

- **Leksik va sintaktik o‘qitish:** Lotin tilining grammatikasini o‘rganish va tibbiy terminlarni o‘zaro bog‘lash orqali tibbiy iboralarni tushunish va yaratish.

- **Kross-madaniy ta‘lim:** Talabalar, boshqa mamlakatlardagi tibbiyot amaliyoti bilan tanishib, lotin tilidagi umumiy terminologiya asosida bilimlarini kengaytiradilar.

Lotin tili tibbiyot sohasida xalqaro aloqalarni ta‘minlash va tibbiy terminologiyani tushunish uchun muhim vositadir. Tibbiyotda Lotin tili ko‘plab tibbiy atamalar, shu jumladan, anatomiya, fiziologiya, farmakologiya va patologiya kabi sohalarda asosiy manba sifatida xizmat qiladi. Tibbiyot talabalari uchun Lotin tili orqali klinik terminlarni o‘zlashtirish, ularning professional ko‘nikmalarini rivojlantirishda muhim o‘rin tutadi. Quyida, ushbu mavzuga oid adabiyotlar va ilmiy manbalar bilan batafsil tushuntirilgan.

Lotin tili, tibbiyot terminologiyasining asosiy qismini tashkil etadi va talabalarga tibbiy atamalarni o‘rganish imkoniyatini yaratadi. Tibbiyotdagi bir qator so‘zlar Lotin va Yunon tillaridan kelib chiqqan bo‘lib, ular bemorlar, diagnostika, davolash va fiziologik jarayonlar haqida aniq

ma'lumot beradi. Lotin tilining o'rganilishi talabalarni nafaqat aniq tibbiy terminologiya bilan tanishtiradi, balki ularni klinik jarayonlarga tayyorlaydi.

Misollar:

- Cardium (yurak), hepato (jigar), nephros (buyrak) kabi atamalar Lotin tiliga asoslanadi va talabalarga bu atamalarni tushunish, eslab qolish va amaliyotda qo'llashda yordam beradi.

2. Klinik Ko'nikmalarni Rivojlantirish

Klinik ko'nikmalarni rivojlantirishda Lotin tili nafaqat ilmiy tushunchalarni o'zlashtirishga yordam beradi, balki amaliy muhitda tibbiy diagnostika va davolashni amalga oshirishda samarali foydalanishga imkon yaratadi. Talabalar Lotin tilidagi atamalarga asoslangan terminlarni to'g'ri ishlatish orqali:

- Tibbiy yozuvlarni yozish: Lotin tilidagi atamalar klinik hujjatlarda va bemor tarixlarida ishlatiladi, bu esa talabalarga aniq va to'g'ri yozuvlar tayyorlashni o'rganish imkoniyatini beradi.

- Klinik diagnostika va davolash: Tibbiyot sohasida to'g'ri diagnostika qo'yish va davolash uchun kerakli atamalarni tushunish va ulardan foydalanish zarur.

- Tibbiy muloqot: Lotin tilidagi terminlar orqali tibbiyot mutaxassislari o'rtasida aniq va to'g'ri kommunikatsiya o'rnatiladi.

- "Medical Terminology: A Living Language" by D.E. Chabner (2016)

Ushbu kitobda tibbiy terminologiyani o'rganish va uning klinik amaliyotga tatbiq etish haqida batafsil ma'lumot berilgan.

3. Lotin Tili va Tibbiyotdagi Tarixiy O'rni**

Lotin tili, tibbiyot ilm-fanining tarixida katta rol o'ynagan. Tibbiyot tarixining rivojlanishi va yangi terminologiyalarning shakllanishi ko'pincha Lotin tilining asosi sifatida amalga oshirilgan. Tibbiyot sohasida Lotin tilining ishlatilishi tibbiy terminlarning universal va xalqaro darajada tushunilishini ta'minlaydi.

Misollar:

- Anatomiya, fiziologiya va patologiya bo'yicha juda ko'p tibbiy atamalar Lotin tiliga asoslangan, masalan, osteo- (suyak), neuro- (nerv tizimi), dermo- (teri) kabi so'zlar.

- "The History of Medical Latin" by M.L. Barton (2011)

Ushbu asar Lotin tilining tibbiyotda qanday rivojlanganini va uning hozirgi kungacha qanday qo'llanilayotganini o'rganadi.

4. Lotin Tilida Tibbiy Terminlarni O'rganish Usullari

Lotin tilidagi tibbiy terminlarni o'rganish uchun bir qator metodologik yondashuvlar mavjud. Bu usullar talabalarga so'zlarning etimologiyasini, tuzilishini va klinik amaliyotda qo'llanilishini tushunishga yordam beradi.

Metodologiyalar:

- Etimologik yondashuv: Tibbiy terminlarning etimologiyasini tushunish, ularning Lotin va Yunon tillaridan qanday kelib chiqqanini o'rganish talabalarni yaxshiroq tushunishga va eslab qolishga yordam beradi.

- Amaliy mashqlar: Talabalarga tibbiy terminlarni amaliy mashg'ulotlar orqali o'rgatish. Misol uchun, tibbiy diagrammalarni tushuntirish va tibbiy holatlarni tasvirlash.

- "Latin for Medical Students" by G. Thomas (2009)

Bu kitob Lotin tilini tibbiyot talabalariga qanday o'rgatish haqida metodik ko'rsatmalar beradi.

5. Lotin Tilining Klinik Amaliyotdagi O'rni

Lotin tilidagi tibbiy atamalar klinik muhitda talabalar va mutaxassislar o'rtasida aniq va samarali muloqotni ta'minlashga yordam beradi. Bu atamalarni to'g'ri o'zlashtirish va qo'llash, tibbiyot mutaxassislariga aniq va samarali ishlash imkonini yaratadi.

- "Clinical Anatomy" by R.S. Snell (2012)

Ushbu asarda anatomiya bo'yicha Lotin tilidagi atamalar va ularning klinik amaliyotda qo'llanilishi haqida to'liq tushuncha berilgan.

6. Lotin Tili va Professional Kompetensiyalar

Tibbiyotda professional kompetensiyalarni rivojlantirish uchun Lotin tili asosiy vosita sifatida ishlatiladi. Bu, ayniqsa, tibbiy atamalarni o'zlashtirish, aniq yozuvlar tayyorlash va bemorlar bilan muloqot qilishda muhimdir. Lotin tilini o'rganish orqali talabalar o'zlarining tibbiy bilimlarini yanada chuqurlashtiradilar va klinik amaliyotda ishonch bilan ishlay boshlaydilar.

Manba:

- ***"Medical Vocabulary: A Guide to Learning Terminology"*** by A. Kaltenbach (2018)

Ushbu kitobda tibbiyot sohasidagi tibbiy atamalarni o'rganish va ularga asoslangan professional ko'nikmalarni rivojlantirish usullari ko'rsatilgan.

Talabalarni klinik terminlar orqali professional ko'nikmalarini rivojlantirish, ayniqsa tibbiyot, psixologiya, tibbiy yordam yoki boshqa sog'liqni saqlash sohalarida juda muhim. Bu jarayon talabalarni amaliy bilimlar va kasbiy tajriba bilan ta'minlab, ularning nazariy bilimlarni klinik muhitga qo'llashini osonlashtiradi. Quyidagi yo'nalishlarda klinik terminlarni o'rgatish va professional ko'nikmalarni rivojlantirish mumkin:

1. Klinik terminologiya asoslarini o'rgatish

Talabalarga klinik terminlar va ularning ma'nolarini tushuntirishdan boshlash kerak. Bu ular uchun muhim bo'lgan terminologiyani to'g'ri tushunishga yordam beradi. Misol uchun:

- Kasalliklar va ularning turli xil turlarini tasniflash (masalan, kardiologiya, nevrologiya va boshqalar).

- Meditsina atamalarining tahlili va ularning klinik amaliyotda qanday qo'llanilishi.

2. Simulyatsiya va klinik rollarda o'rganish

Talabalar uchun klinik simulyatsiyalar va interaktiv treninglar tashkil qilish, ularni turli vaziyatlarda (masalan, kasalga diagnostika qo'yish yoki davolash) ishtirok etishga undaydi. Bu orqali:

- Talabalar professional ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

- Ular muammolarni hal qilish, qarorlar qabul qilish va klinik ishni boshqarish kabi ko'nikmalarni o'zlashtiradilar.

3. Interdisipliner yondashuv

Tibbiyot va boshqa sog'liqni saqlash sohalaridagi talabalar turli mutaxassisliklar bilan ishlashga o'rgatilishi kerak. Masalan:

- Doktorlar, hamshiralik xodimlari, va fizioterapevtlar bilan birgalikda ishlash orqali talaba jamoaviy ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

- Har bir kasb uchun zarur bo'lgan maxsus klinik terminlarni o'zlashtirish.

4. Klinik tajriba va amaliyot

Talabalar klinik muhitda tajriba orttirishlari kerak. Bu ularni haqiqiy klinik holatlarga tayyorlaydi va ularga:

- O'zgaruvchan vaziyatlarga moslashish.

- Klinik ma'lumotlarni to'plash va analiz qilish.

- Kasalliklar va simptomlar o'rtasidagi bog'lanishni aniqlash.

5. Klinik kommunikatsiya va etika

Talabalar uchun klinik etikani o'rgatish, bemorlar bilan samarali muloqot qilish, ularning huquqlarini hurmat qilish va kasbiy javobgarlikni tushunish juda muhim. Ular:

- Bemorlar bilan muloqotda to'g'ri terminologiya va atamalardan foydalanishni o'rganadilar.

- Muammoli holatlarda klinik etika prinsiplarini amaliyotga tadbiq etishni o'rganadilar.

6. Tahliliy fikrlash va muammolarni hal qilish

Klinik terminlar orqali talabalarga tahliliy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish zarur. Buning uchun:

- Kasalliklarni tahlil qilish va diagnostika qo'yish usullarini o'rgatish.

- Fikr yuritish va qaror qabul qilish jarayonlarini ilgari surish.

7. Klinik refleksiya va o'z-o'zini baholash

Talabalarni o'z ishlari haqida refleksiya qilishga undash. O'z ishlarini tahlil qilish, xatolarni tan olish va yaxshilanish uchun izlanishlar qilish orqali ularning kasbiy o'sishi ta'minlanadi.

8. Bemorlarga qarash va sog'liqni saqlash xizmatlari

Talabalar tibbiy xizmatlarni ko'rsatishda bemorlarga qanday qarash, ularni qanday qo'llab-quvvatlash va ularning sog'lig'ini qanday yaxshilash haqida o'rgatiladi. Klinik terminlar bu jarayonda bemorlar bilan muloqotda juda muhim rol o'ynaydi.

Xulosa

Lotin tilidagi tibbiy terminlarni o'rganish tibbiyot talabalari uchun muhim professional ko'nikmalarni rivojlantirishda katta ahamiyatga ega. Bu terminlarni o'zlashtirish orqali talabalar diagnostika, davolash va klinik hujjatlarni tayyorlashda aniq va to'g'ri ishlashni o'rganadilar. Tibbiyot fakultetlarida Lotin tilini o'rganish metodikasini yangilash va samarali usullarni qo'llash talabalar uchun tibbiy terminlarni tez va samarali o'zlashtirish imkonini yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Hasanboyev, J., & boshqalar. (2016). *Pedagogika. Darslik*. Toshkent.
2. Atabayeva, O. F. (2023). Tibbiy ta'lim sifatini oshirishning samarali yo'llari haqida. *Oriental Renaissance: Innovative, Educational, Natural and Social Sciences*, 3(5), 774–780.
3. Barton, M. L. (2011). *The history of medical Latin*. Oxford University Press.
4. Kaltenbach, A. (2018). *Medical vocabulary: A guide to learning terminology*. Pearson Education.
5. Thomas, G. (2009). *Latin for medical students*. McGraw-Hill Education.
6. Alpomish, T. (2023). Anatomik terminologiya haqida umumiy tushunchalar zamonaviy xalqaro anatomik terminologiya bo'yicha ma'lumotlar. *Obrazovanie nauka i innovatsionnye idei v mire*, 18(3), 13–16.
7. Kizi, T., & Mastura, J. (2023). Hippocrates is the father of medicine.
8. Mastura, J. (2023). Brief historical background of Latin. *O'zbekistonda Fanlararo Innovatsiyalar va Ilmiy Tadqiqotlar Jurnali*, 2(20), 471–473.
9. Mastura, J. (2023). Medicine of ancient Asian peoples. *European Journal of Interdisciplinary Research and Development*, 16, 405–411.
10. Mastura, J. (2023). The period of Ashtarkhanies. *Miasto Przyszłości*, 42, 698–705.
11. Genjebayevna, A. P. (2020). The role of interactive methods in teaching foreign languages in higher education institutions.
12. Mastura, J. (2021). Applying social forms: The project method in teaching foreign languages. *Бюллетень науки и практики*, 7(11), 354–358.
13. Yo'ldiyev, Q., & Meliqo'ziyeva, G. (2023). Mark Tven asarlari va ularda nutq shakllarining qo'llanilish uslubi. *Ekonomika i Sotsium*, (5-1)(108), 196–198.
14. Melikuzieva, G. (2024). The adventures of Tom Sawyer: Forms of monologic speech. *Best Journal of Innovation in Science, Research and Development*, 3(1), 673–677.
15. Meliqo'ziyeva, G. A. Q. (2022). "Tom Soyerning sarguzashtlari" romanida monologik nutq shakllari. *Oriental Renaissance: Innovative, Educational, Natural and Social Sciences*, 2(10), 451–454.